

av med de "överrockar" som Bushs stab utrustat honom med. Ett av problemen var att de uppenbarligen inte ville associeras alltför mycket med en tills vidare både misslyckad och utskrattad vicepresident. När Quayle istället samlade ideologiska allierade omkring sig blev verksamheten betydligt mer effektiv.

Marknadsliberala reformer

Quayle utnyttjade sin ställning till att föra ut det budskap som borde ha dominerat hela administrationens arbete. Han propagerade på samma gång för färre regleringar, lägre skatter, traditionella värden och ett slut på stämningraseriet, och mot mediaeliten och systemet med omvänd diskriminering. Han inrättade ett råd för konkurrenskraftens främjande som blev en plattform för Quayles arbete för marknadsliberala reformer. Inom administra-

tionen bedrev han ett ständigt, bara delvis framgångsrikt, ställningskrig mot de många som varken såg skatter eller regleringar som något problem. NASA var ett annat av hans ansvarsområden.

Duktig politiker

Dan Quayle lär aldrig bli USA:s president. Däremot kan han mycket väl komma att spela en viktig roll inom sitt parti även i framtiden. Att många amerikaner läst hans bok, där han också berättar om hur han i Bush frånvaro genom kompetent agerande avstyrde ett kupp försök på Filippinerna, torde stärka hans chanser. Quayle är inte bara försvarexperten som citerat Tom Clancy i senaten utan också en ganska duktig politiker. Hade det bara inte varit för den där olycksaliga dagen i New Orleans sommaren 1988...

LILLEMOR LINDBERG:

EN GENTLEMANS MEMOARER

Stig Ramels minnebok *Pojken i dörren* bjuder på mycken intressant läsning, allt från barnåren på Hviderups slott i Skåne via UD till Exportrådet och Nobelstiftelsen. Man tar med stort intresse del av avsnitten om hans yrkesliv. Det är också spännande att få inblick i olika styrelser - inte minst i Volvos. Erfarenheten har lett till hans fasta övertygelse om behovet av maktfördelning mellan styrelser och

Pojken vid dörren, av Stig Ramel, Atlantis 1994.

verkställande direktörer.

Det är emellertid slående vilken fantastisk repetition av samtida historia som utgör fonden för hans berättelse. Stig Ramels yrkesverksamma liv spänner över fyrtio år och utspelar sig under en total omformning av det svenska samhället.

Ramel startade sin karriär inom UD under den socialdemokratiska efterkrigsregeringens utrikespolitik som dominerades av Östen Undéns strikta neutralitetsprinciper. Han fick vara med om Sveriges europeisering - tack vare Dag Hammarskjölds insatser - vid tjänstgö-

ringen i Paris, först på ambassaden under den fruktade Karl Ivan Westman, som ogillade skåningar och adel, och sedan vid OEEC-delegationen under Ingmar Hägglöfs chefskap. Det var under dessa år som Sverige blev medlem av Europarådet och gick med i det ekonomiska samarbetet mellan OEEC-länderna.

Intressant och medryckande

I början av 60-talet blev han chef för sektionen för sjöfart och energi inom UD, och fortsatte sedan vid bland annat Sveriges Allmänna Exportförening till Exportrådet och slutligen Nobelstiftelsen.

En stor del av boken ägnas åt de 20 åren som verkställande direktör vid stiftelsen. Han skriver intressant och medryckande om stiftelsens uppgift och historia och det stimulerande arbetet tillsammans med olika akademiers representanter och bankmännen i styrelsen.

Stora avsnitt av boken ägnas arbetet i andra styrelser, inte minst i Volvos. Hans beskrivning av P G Gyllenhammar och spelet om Volvo väcker berättigad uppmärksamhet.

Som ordförande i Fond 92-94 - den avvecklingsstyrelse som tog över de fem löntagarfondernas förmögenhet - fick han åter tillfälle att agera i Volvo med känt resultat.

Politiska reflexioner

Boken innehåller många reflexioner över det socialistiska Sverige och den förödande inverkan som politiska beslut fått för bl a näringslivet. Mot slutet av 60-talet fick den politiska samhällsdebatten en allt starkare socialistisk färgning, kon-

staterar Ramel. Direktörerna och industrin framstod som symboler för allt som var vrängt i världen.

Palmes dominerande roll

Från vänsterhåll ville man att exportindustrin skulle bojkotta Sydafrika, Rhodesia, Grekland, Spanien och Portugal. "Aldrig någonsin var det dock tal om att bojkotta regimerna i Östeuropa", skriver han.

Stig Ramel kommer många gånger tillbaka till Olof Palmes dominerande roll. Palmes ord om att verkligheten är vår värsta fiende, präglade svensk politik ända in på 90-talet.

"Politiken var suverän och politiken var att vilja. Man var absorberad av tanken att rättvist fördela stagnerande resurser och negligerade suveränt frågan om hur underlaget för detta välstånd skall kunna skapas och behållas... Det utvecklades ett slags kollektiv autism som stängde ute en omvärld i snabb förändring. Det är denna autism som blev det ödesdigra arvet från åren kring 60-talets slut och 70-talets början.", skriver Ramel.

Det vilda 80-talet

Stig Ramels beskrivning av "det vilda 80-talet" är skrämmande. Allt gick så fort. Makten hade koncentrerats till de verkställande direktörerna. Styrelserna fördes ofta bakom ljuset av företagsledningen eller fick ofullständig eller felaktig information.

Makten i företaget skall inte bara formellt utan också reellt ligga hos styrelsen. Ägarmakten måste vara styrelsens bas,

konstaterar Ramel.

Företagen anpassade sig till skattelagstiftningen. Skattelagarna premierade nyinvesteringar, vilket fick som konsekvens att företagen i många fall investerade sig in i räntefällor av gigantiska slag.

Konstnärliga intressen

Pojken i dörren är en mycket läsvärd bok

och bör finna en bred publik. Stig Ramel har haft ett omväxlande yrkesliv och har många intressen därutöver. Detta gör att hans memoarer blivit en synnerligen spännande läsning. I detta specialisternas tidevarv är det välgörande att möta ett "styrelseproffs" som förenar humanistiska och konstnärliga intressen med sitt yrkesarbete.

HANS ZETTERMARK:

BRA OCH DÅLIGT OM BALKAN

Det finns ett Europa utanför vårt "närområde" och vid sidan av Bryssel. Exempelvis Centraleuropa, vars historia under århundraden - och de senaste åren - varit såväl växlingsrik som komplicerad, samt haft stort inflytande på resten av kontinenten. Sålunda kastade jag mig över Nicolaus Rockbergers *Centraleuropas renässans, Från Habsburg till Visegrád* med stort intresse. Tyvärr blev jag besviken. Ett antal invändningar kan resas mot denna skrift - som gärna kunde betitlas "Habsburgs historia, Från början till nutiden" emedan det främst är en snabb genomgång av det habsburgska centraleuropas historia. Författarens tes tycks vara att det mesta hade varit bra om bara Habsburg-imperiet funnits kvar, samt att kulturklyftan mellan öst och väst (-kristenheten) är oöverbyggbar.

Centraleuropas renässans, Från Habsburg till Visegrád, av Nicolaus Rockberger, SNS Förlag, 1994. *Serber och kroater i historien*, av Arvid Fredborg, Atlantis, 1994.

Filosofie doktor Rockberger presenteras på bokens baksida som "...Sveriges främste kännare av huset Habsburgs växlingsrika historia." Huruvida så är fallet undandrar sig undertecknads bedömning. Den gode doktorn synes dock vara en stor beundrare av sagda hus. Det är nu inte fel att ha sympatier för något - hellre det än att vara neutral och likgiltig - men ett visst mått av kritiskt sinnelag torde man kunna kräva av en disputerad historiker.

Fikonlövsartad brasklapp

Tyvärr genomsyras hela verket av en sorts partiskhet som skulle få en sportreporter under pågående VM-match att verka tillbakalutad. Genomgående är kristna ädla - om de står mot usla muslimer, katoliker tappra - om de stor mot fega ortodoxa, och protestanter av det rätta virket - om de står mot den katolska ligan.

Inte blir det bättre av den närmast fikonlövsartade brasklappen som ges i